

81 PROSTATIČNI SPECIFIČNI ANTIGEN (PSA)

Nana Fartek

1. Kaj je PSA?

Prostatični specifični antigen (PSA) je snov, ki nastaja samo v prostati in je značilno visoko povečana pri raku prostate.

2. Kakšen je namen določanja PSA?

Namen je pri posamezniku ugotoviti tveganje za raka prostate. PSA določamo pri bolnikih po 50. letu starosti, ki imajo dejavnike tveganja. To so: oče z rakom prostate, mati ali sestra z rakom dojke, debelost, več generacij z rakom prostate. Del presejalnega pregleda je tudi *digitorektalni pregled prostate*, kjer potipamo velikost, obliko in konsistenco prostate s prstom preko sprednje stene danke. Kadar je ob normalni ali povečani asimetrični prostati tipati del ali celo prostato kot trdo neravno zatrdlino, je prav tako na mestu določanje PSA, transrektalna ultrazvočna preiskava prostate in biopsija prostate s histološkim pregledom vzetega tkiva.

3. Kdo opravlja določanje PSA?

Določanje PSA poteka iz krvi in ga opravljajo laboratoriji v bolnišnicah in nekateri zasebni laboratoriji.

4. Kdo vas na preiskavo napoti?

Na odvzem krvi vas z napotnico pošlje zdravnik družinske medicine, klinični specialist urolog ali pa kateri koli drug zdravnik, ki pri digitorektalnem pregledu posumi na bolezen. Preiskava je tudi lahko samoplačniška.

5. Kako preiskava poteka?

Gre za jemanje vzorca krvi iz vene na podlahti, ki ga poznamo v vsakodnevni praksi. Na nadlaht se preveže elastčen trak, ki preprečuje odtok venske krvi in s tem povzroči nabrekanje ven podlahti. Mesto vboda se razkuži. Z iglo se nabode veno in na iglo pritrdi epruveto, zrahlja trak. Ko je v epruveti dovolj krvi, se epruveto odstrani, nato pa se odstrani še iglo in mesto vboda pokrije z gazo ter prelepi. Na mesto vboda pritiskamo približno pol minute, da se krvavitev ustavi in s tem zmanjšamo možnost nastanka modrice.

6. Kakšne neprijetnosti lahko pričakujete?

Neprijetnost tega posega je lahko modrica, ki je posledica razlitja nekaj krvi iz odprtine v žili.

7. Kakšne so nevarnosti preiskave?

Obstaja zelo majhna možnost okužbe, če igla ne bi bila serilna, kar pa se pri načinu dela v razvitem svetu ne sme zgoditi.

8. Kdaj bodo znani izvidi preiskave?

Rezultati so znani v nekaj dneh

9. Čemu bodo služili izvidi preiskave?

Rezultati bodo pomagali *pri razlikovanju med rakasto in benigno boleznijo (adenom prostate, benigna hiperplazije prostate), pri zgodnjemu odkrivanju raka prostate in tako pri zgodnjem in uspešnejšem zdravljenju, spremljanju uspešnosti zdravljenja ter pravočasnem odkrivanju ponovitve bolezni.*